

***PROCEDURA OCENIANIA UCZNIÓW
O SPECJALNYCH POTRZEBACH
EDUKACYJNYCH, Z ORZECZENIEM
LUB OPINIĄ WYDANĄ PRZEZ PORADNIĘ
PSYCHOLOGICZNO - PEDAGOGICZNĄ***

Zasady oceniania uczniów z orzeczeniami PPP

I. Podstawa prawna

- a) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz. U. 2019 poz. 373 z późn. zm.).
- b) Szczegółowe zasady oceniania uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego razem z Przedmiotowymi Zasadami Oceniania stanowią uszczegółowienie *Wewnątrzszkolnych Zasad Oceniania* są załącznikiem do *Procedury organizowania i udzielania pomocy psychologiczno- pedagogicznej oraz wsparcia uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego*.

II. Ogólne zasady oceniania uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane przez poradnię psychologiczno- pedagogiczną

1. **Wszystkich uczniów obowiązuje podstawa programowa kształcenia ogólnego.** Odmienną podstawę programową opracowuje się dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym i znacznym.
2. Uczniowie o specjalnych potrzebach edukacyjnych korzystają z takich samych podręczników co ich rówieśnicy w tej samej klasie oraz z pomocy dydaktycznych przygotowanych dodatkowo przez nauczyciela. Uczeń może korzystać z dopuszczonych przez MEN podręczników lub materiałów edukacyjnych dostosowanych do ich potrzeb edukacyjnych i możliwości psychofizycznych, uwzględniających ograniczenia wynikające z ich niepełnosprawności.
3. Każdy uczeń z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego posiada indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny (IPET).
4. Nauczyciel obowiązany jest na podstawie orzeczenia publicznej poradni psychologiczno- pedagogicznej dostosować wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia.

5. Dostosowanie powinno dotyczyć głównie odpowiednich warunków organizacyjnych oraz metod i form pracy z uczniem.
6. Nauczyciel ocenia osiągnięcia edukacyjne ucznia o specjalnych potrzebach edukacyjnych w odniesieniu do stopnia realizacji przez niego dostosowanego programu.
7. Przy ocenianiu zachowania należy uwzględnić stwierdzone przez specjalistów zaburzenia emocjonalne dziecka.

III. Ocenianie uczniów

1. Ocena ma dostarczyć informacji:
  - a) **uczniowi** – dostarcza informacji o efektach jego szkolnej aktywności, wskazówek jak pokonywać napotkane trudności, motywuje do wysiłku, umacnia wiarę we własne możliwości,
  - b) **rodzicom** – dostarcza rzetelnej, szczegółowej informacji o ich dziecku, na podstawie której będą mogli w porę podejmować właściwe działania na rzecz jego dalszego, prawidłowego rozwoju,
  - c) **nauczycielowi** – dostarcza informacji na jakim poziomie rozwoju znajduje się uczeń w danym momencie edukacji
2. Ocena ma spełniać następujące funkcje:
  - a) **diagnostyczną** – dającą odpowiedź na pytanie, jak daleko w rozwoju jest uczeń względem wymagań stawianych przez nauczyciela;
  - b) **informacyjną** – przekazującą informację, co dziecko zdołało opanować, poznać, zrozumieć i jaki był jego wkład pracy;
  - c) **korekcyjną** – odpowiadającą na pytanie, nad czym uczeń musi jeszcze popracować, co poprawić, udoskonalić, zmienić;
  - d) **motywacyjną** – zachęcającą dziecko do samorozwoju, dalszego wysiłku, dodającą wiary we własne siły.

IV. Ocenianie uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego wydanym przez poradnię psychologiczno- pedagogiczną

1. **Uczeń otrzymuje z poszczególnych przedmiotów ocenę wyrażoną cyfrą według skali od 1 do 6**, z wyjątkiem ucznia z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym.

2. Nauczyciel wystawiając oceny bierze się pod uwagę:

- a) *stopień opanowania treści zawartych w podstawie programowej,*
- b) *poziom umiejętności,*
- c) *samodzielność wykonania zadania i włożony wysiłek,*
- d) *motywację i zaangażowanie ucznia,*
- e) *zainteresowanie, sposoby dotarcia do wiedzy,*
- f) *możliwość wydłużenia czasu pracy.*

3. Wszystkie formy, sposoby sprawdzania i oceniania osiągnięć edukacyjnych są dostosowane do indywidualnych potrzeb psychofizycznych ucznia.

4. Ocenianie uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim:

a) **Ocenę celującą** otrzymuje uczeń, który w pełni opanował podstawę programową, wykonał wszystko **samodzielnie** oraz z **motywacją i zaangażowaniem**

b) **Ocenę bardzo dobrą** otrzymuje uczeń, który opanował podstawę programową, wykonał wszystko **samodzielnie** ale **bez motywacji i zaangażowania**;

c) **Ocenę dobrą** otrzymuje uczeń, który opanował podstawę programową, wykonał wszystko z **pomocą** nauczyciela a także z **motywacją i zaangażowaniem**;

d) **Ocenę dostateczną** otrzymuje uczeń, który posiada minimum wiedzy i umiejętności dla danego przedmiotu, wykonał wszystko z **pomocą** nauczyciela ale **bez motywacji i zaangażowania**;

e) **Ocenę dopuszczającą** otrzymuje uczeń, który wykazuje się fragmentaryczną wiedzą i niskim poziomem umiejętności, wykonał pracę z nauczycielem (wspólnie);

f) **Ocenę niedostateczną** otrzymuje uczeń, którego braki w wiadomościach **umiejętnościach uniemożliwiają mu dalszą edukację.**

5. Powyższe zasady nie ograniczają nauczyciela w jego decyzjach dotyczących oceniania ucznia niesamodzielnego, wymagającego stałej pomocy z jego strony.

6. W szczególnych przypadkach, przy uwzględnieniu ograniczeń wynikających z dysfunkcji ucznia, może on być nagrodzony za wkład pracy oceną wyższą o jeden stopień niż wynika to z ogólnie przyjętych kryteriów oceniania.

Ocenianie uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych

1. Ocena

- 1) ocena powinna być pozytywna, doceniająca najmniejsze nawet wysiłki czy umiejętności dziecka;
- 2) rozstrzygana zawsze na korzyść ucznia w przypadku wątpliwości nauczyciela, jaką ocenę wystawić - wyższą czy niższą;
- 3) jasna i jawna - regularne rozmowy z uczniami na temat zasad oceniania i wystawionych już ocen, wnikliwa i analityczna dyskusja o uzyskiwanych stopniach, komentarz ustny lub pisemny do oceny;
- 4) licząca się z oczekiwaniami i potrzebami uczniów - poznanie ich aspiracji sprzyja motywowaniu, stanowi też przyczynek do realizacji zasady podmiotowości ucznia;
- 5) ocena prac pisemnych ucznia niepełnosprawnego powinna zawierać krótkie uzasadnienie oceny oraz wskazówki do ewentualnej poprawy;
- 6) nauczyciele przedmiotu starają się w miarę możliwości zauważać i doceniać "plusem" lub pochwałą słowną każdorazowy przejaw aktywności ucznia niepełnosprawnego;
- 7) nauczyciel wspomagający wyznacza uczniom dodatkowe zadania, które są systematycznie sprawdzane i oceniane "plusem" lub oceną cząstkową, w zależności od stopnia trudności;
- 8) ocenę z zajęć edukacyjnych dla uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego ustala nauczyciel prowadzący dane zajęcie edukacyjne, po zasięgnięciu opinii nauczyciela wspomagającego współorganizującego kształcenie integracyjne.

2. Ocenianie ucznia niedosłyszącego

- 1) sposób sprawdzania wiedzy należy dostosować do możliwości percepcyjnych dziecka;
- 2) przy ocenie prac pisemnych dziecka nie należy uwzględniać błędów wynikających z niedosłuchu, one nie powinny obniżyć ogólnej oceny pracy. Błędy mogą stanowić dla nauczyciela podstawę, do podjęcia z dzieckiem dalszej pracy samokształceniowej i korekcyjnej oraz ukierunkowania rodziców do dalszej pracy w domu;
- 3) błędy w pisowni należy oceniać opisowo, udzielając dziecku wskazówek do sposobu ich poprawienia;
- 4) przy ocenie osiągnięć ucznia z wadą słuchu należy szczególnie doceniać własną aktywność i wkład pracy ucznia, a także jego stosunek do obowiązków szkolnych (systematyczność, obowiązkowość, dokładność);

5) trudności w odbiorze bodźców zewnętrznych na drodze słuchowej, powodują szybszą męczliwość układu nerwowego, słabszą koncentrację uwagi, co może powodować wyłączenie się myślowe, objawy znużenia, dekoncentracji, luki pamięciowe – należy przygotować mniejsze partie materiału do sprawdzenia wiedzy;

6) przy sprawdzaniu wiedzy należy używać poleceń, instrukcji słownych, prostych i krótkich zdań, zwracając uwagę, czy dziecko zrozumiało polecenie; w przypadku trudności - należy udzielić mu dodatkowych wyjaśnień, nawet posługując się konkretem;

7) kryteria oceniania ucznia z niedosłuchem winny szczegółowo uwzględnić specyfikację mowy zarówno dźwiękowej, jak i przekazywanej za pomocą pisma uzależnionej od typu niedosłuchu;

8) na ocenę z języka polskiego rzutować nie powinny:

a) błędy gramatyczne,

b) błędy w pisaniu polegające na ubezdźwięcznieniu głosek dźwięcznych w języku polskim, nieprawidłowym stosowaniu końcówek fleksyjnych, nieprawidłowym (zamiennym) używaniu głosek s, z, c, dz, sz, cz, ż, dż, ś, ź, ź, ć, dź,

c) błędy wynikające z niewłaściwych skojarzeń semantycznych, szczególnie w odniesieniu do wyrazów rzadko używanych lub wprowadzonych do zasobu słów ucznia po raz pierwszy,

d) błędy rzeczowe wynikające z trudności związanych z czytaniem obszernych lektur należy umożliwić uczniowi czytanie tylko istotnych rozdziałów lektury.

3. Ocenianie ucznia niedowidzącego

1) w przypadku prac pisemnych (sprawdzianów, prac kontrolnych) należy przygotować zestaw zadań, poleceń, pytań napisanych odpowiednio większymi literami, z większym kontrastem;

2) w związku z wolnym tempem pracy wydłużyć czas wykonywania sprawdzianów;

3) nie oceniać negatywnie poziomu graficznego i ortograficznego wypowiedzi pisemnych z uwagi na to, że dziecko może pisać brzydko, kreślić, pisać litery niekształtne, nie zachowywać odpowiedniej wielkości liter, ani odstępu w liniaturze;

4) w ocenie opierać się głównie na wypowiedziach ustnych;

5) oceniając technikę czytania uwzględnić:

a) wolne tempo pracy,

b) łatwą męczliwość (wskazane przerwy z możliwością zamknięcia oczu),

c) udostępnianie dużego, wyraźnego druku (litery bez ozdóbek),

d) czytanie z zastosowaniem pomocy optycznych;

- 6) zezwolić na korzystanie z szerokiej gamy pomocy (optycznych, graficznych, dotykowych);
- 7) w szczególnych wypadkach umożliwić zaliczanie materiału programowego partiami;
- 8) w geometrii należy wymagać uproszczonych konstrukcji z ograniczoną do koniecznych liczbą linii pomocniczych i konstrukcje geometryczne wykonywać na kartkach większego formatu.

4. Ocenianie uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się dysgrafia, dysleksja, dysortografia, dyskalkulia. Podstawą do stosowania zaleceń oceniania uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się jest opinia poradni psychologiczno-pedagogicznej, systematyczny udział w zajęciach terapii pedagogicznej oraz systematyczna praca własna

- 1) ocena w głównej mierze powinna dotyczyć poprawności wypowiedzi ustnych i strony merytorycznej prac pisemnych;
- 2) podczas pisania sprawdzianów należy wydłużyć limit czasu, oceniać na jednakowych prawach brudnopis i czystopis, zastąpić pisanie ze słuchu pisanem z pamięci;
- 3) nie oceniać czytania głośnego przed zespołem klasowym, głośno powinien czytać tylko tekst uprzednio polecony do opracowania w domu;
- 4) w przypadku dysgrafii umożliwić uczniowi wykonywanie prac na komputerze, maszynie do pisania lub pismem drukowanym;
- 5) nieczytelne fragmenty prac odczytywać w indywidualnym kontakcie z uczniem;
- 6) należy pamiętać, że wypowiedzi ustne są lepszym wskaźnikiem jego umiejętności niż prace pisemne;
- 7) dziecko z dysleksją wymaga wielu powtórzeń i częstej kontroli rozumienia polecenia, nie należy „wrywać” go do natychmiastowej odpowiedzi;
- 8) nie oceniać tempa czytania; w zakresie czytania ważne jest to, żeby uczeń opanował na tyle technikę czytania, by mógł zrozumieć tekst;
- 9) ocena z przedmiotu powinna być oceną ogólną, na którą składają się wszystkie przejawy aktywności, sprawności i umiejętności uczniów możliwe do zaobserwowania z danego przedmiotu;
- 10) prace pisemne należy oceniać za ich wartość merytoryczną, a nie poprawność ortograficzną czy poziom graficzny pisma;
- 11) należy stosować ocenę opisową, w której zaznacza się nawet drobne postępy ucznia oraz rodzaj błędów i sposób ich poprawy;

12) pisemne sprawdziany powinny ograniczać się do sprawdzanych wiadomości, wskazane jest, zatem stosowanie testów wyboru, zdań niedokończonych, tekstów z lukami – pozwoli to uczniowi skoncentrować się na kontrolowanej tematyce, a nie na poprawności pisania;

13) w przedmiotach ścisłych podczas wykonywania ścisłych operacji wymagających wielokrotnych przekształceń, należy umożliwić dziecku ustne skomentowanie wykonywanych działań. W ocenie pracy ucznia wskazane jest uwzględnienie poprawności toku rozumowania, a nie tylko prawidłowości wyniku końcowego. W przypadku prac pisemnych z przedmiotów ścisłych i im pokrewnych, nauczyciel powinien zwrócić uwagę na graficzne rozplanowanie sprawdzianów – pod treścią zadania powinno być wolne miejsce na rozwiązanie. Pozwoli to uniknąć niepotrzebnych pomyłek przy przepisywaniu zadań na inną stronę np. gubienia, mylenia znaków, cyfr, symboli, tak charakterystycznych dla dzieci z dysleksją.

14) materiał programowy wymagający znajomości wielu wzorów, symboli, przekształceń można podzielić na mniejsze partie. Tam, gdzie jest taka możliwość, pozwolić na korzystanie z gotowych wzorów, tablic itp.;

15) wskazane jest preferowanie wypowiedzi ustnych. Sprawdzanie wiadomości powinno odbywać się często i dotyczyć krótszych partii materiału. Pytania kierowane do ucznia powinny być precyzyjne;

16) złagodzić kryteria wymagań z języków obcych. Uczeń mający problemy z opanowaniem ojczystego języka prawie zawsze ma trudności z mówieniem, rozumieniem, czytaniem i pisanem w języku obcym.

5. Ocenianie ucznia z niepełnosprawnością intelektualną

1) sposób sprawdzania i egzekwowania wiedzy należy dostosować do jego możliwości psychofizycznych, np. nie pytamy ustnie uczniów z trudnościami w artykulacji oraz nie stosujemy sprawdzania w formie pisemnej u uczniów z trudnościami kinestetycznymi;

2) w ocenianiu konieczne jest indywidualne podejście do każdego ucznia zamiast porównywania go z innymi;

3) należy przyglądać się jego postępom, a nie wyłącznie efektom;

4) uczeń z niepełnosprawnością intelektualną pisze kartkówki sprawdziany, testy i prace klasowe dostosowane do jego możliwości i umiejętności psychofizycznych;

5) w pracach pisemnych należy stosować więcej zadań typu zamkniętego i wyboru, niż otwartych wymagających werbalizacji myśli;

6) stosować jasno i prosto sformułowane polecenia, unikać poleceń wielokrotnie złożonych;

7) zawsze należy upewnić się czy uczeń rozumie polecenie;

8) najczęściej poziom graficzny i ortograficzny pisma nie powinien podlegać ocenie;

9) przygotować taką ilość zadań, aby uczeń miał szansę skończyć sprawdzian razem z klasą lub wydłużyć mu czas jeżeli pracuje szczególnie wolno;

10) z przedmiotów, na których występują duże trudności z percepcją i rozumieniem należy przede wszystkim oceniać wkład pracy, a nie końcowe efekty;

11) należy udzielać wsparcia i pomocy uczniom, którzy są mało samodzielni w swojej pracy, a wiemy, że przygotowawali się do sprawdzianu;

12) ocenie podlega systematyczność pracy;

13) w codziennej pracy można stosować ocenę opisową, jako formę wspierania ucznia w jego wysiłkach oraz nagradzać za różnego rodzaju formy aktywności, szczególnie samodzielnej i związanej z tematem lekcji;

14) umożliwienie przez nauczyciela zdobycia ocen za prace dodatkowe;

15) ocenianie powinno koncentrować się na możliwościach, mocnych stronach i przyroście kompetencji zawsze jednak w indywidualnym wymiarze;

6. Ocenianie ucznia z obniżonymi możliwościami intelektualnymi

1) w ocenianiu należy uwzględnić aktualną opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej, która szczegółowo określa rodzaj dostosowania i sprawdzania wiedzy z poszczególnych przedmiotów;

2) czynnikami, które podlegają ocenie jest wkład pracy i motywacja; w indywidualnych przypadkach wskazane jest naprowadzenie ucznia na właściwy tor myślowy, szczególnie u uczniów mających trudności z uogólnianiem i samodzielną pracą;

3) w związku z wolnym tempem pracy wydłużyć czas wykonywania sprawdzianów;

4) oceniać z mniejszych partii materiału, mniej obszernych zadań i o mniejszym stopniu trudności;

5) z powodu trudności z przywoływaniem z pamięci odległych partii materiału należy często utrzymywać wiedzę i odpytywać na bieżąco;

6) wydłużyć uczniowi czas na przeczytanie lektury szkolnej;

7) formułować pytania w formie zdań o prostej konstrukcji powołujących się na ilustrujące przykłady;

8) często podchodzić do ucznia w trakcie samodzielnej pracy w celu udzielania dodatkowej pomocy, wyjaśnień;

9) należy zezwolić na dokończenie w domu niektórych prac wykonywanych na lekcjach

10) dyktanda przeprowadzać indywidualnie w wolniejszym tempie, gdyż dzieci te często nie nadążają za klasą;

11) potrzeba większej ilości czasu i powtórzeń na opanowanie materiału.

7. Ocenianie ucznia z ADHD, zaburzeniami emocji i zachowania, z nadpobudliwością ruchową oraz zaburzeniami koncentracji uwagi

1) sposób sprawdzania wiedzy należy dostosować do możliwości percepcyjnych dziecka; należy pamiętać, że istotne zaburzenia emocji i zachowania mają wpływ na zapamiętywanie i późniejsze odtwarzanie zdobytej wiedzy,

2) oceniamy wartość merytoryczną prac, a nie zachowanie ucznia,

3) jeżeli widzimy dużą ilość wolnych miejsc np. w teście dopytujemy ucznia, istnieje, bowiem możliwość, że nie doczytał do końca zadania, ale zna odpowiedź na pytanie,

4) sprawdzanie wiadomości można podzielić na mniejsze partie materiału do zaliczenia lub należy stosować przerwy w trakcie sprawdzianu, aby uczeń miał szansę odreagować napięcie z nim związane,

5) ilość materiału do sprawdzenia dostosowujemy do aktualnych możliwości psychofizycznych ucznia,

6) zawsze należy upewnić się czy uczeń rozumie polecenie,

7) z uwagi na labilność nastoju lub rozproszenie uwagi należy dostosować warunki sprawdzania wiedzy: sala wyciszona, uboga w różnego rodzaju bodźce rozpraszające uwagę,

8) należy stosować jasno i prosto sformułowane polecenia, unikać poleceń wielokrotnie złożonych; można polecenie rozbić na kilka prostych samodzielnych zadań,

9) często komentować postępy ucznia i w miarę możliwości eliminować testy obejmujące duży zakres materiału, gdyż w przypadku uczniów z ADHD nie mają one żadnej wartości edukacyjnej i nie odzwierciedlają prawdziwej wiedzy tych uczniów,

10) przy ocenianiu zadań zwracać uwagę na jakość, a nie ilość – „mniej a dokładniej” odnosi lepsze skutki niż „więcej”, gdyż duża liczba czynności powoduje u takich dzieci „bylejakość” ich wykonania,

11) jasno formułować swoje oczekiwania i prezentować kryteria oceniania,

12) doceniać włożony w pracę wysiłek,

13) uczeń może mieć podzielone zadania na etapy oraz wydłużony czas pisania sprawdzianu,

14) należy rozważyć rozłożenie materiału sprawdzianu na mniejsze części oraz możliwość odpowiedzi ustnej zamiast testów,

15) jeżeli istnieje taka konieczność, można dać dziecku więcej czasu na wykonanie zadania,

16) nie karać ucznia za objawy.

8. Ocenianie ucznia z zaburzeniami komunikacji językowej

- 1) w ocenie należy uwzględnić trudności w poprawnym formułowaniu zdań, zarówno w formie pisemnej jak i ustnej;
- 2) sposób sprawdzania wiedzy należy dostosować do możliwości percepcyjnych dziecka;
- 3) w pracach pisemnych należy stosować więcej zadań typu zamkniętego i wyboru, niż otwartych wymagających werbalizacji myśli;
- 4) sposób sprawdzania i egzekwowania wiedzy należy dostosować do jego możliwości psychofizycznych, np. nie pytamy ustnie uczniów z trudnościami w artykulacji oraz unikamy sprawdzania w formie pisemnej otwartej.

9. Ocenianie ucznia przewlekle chorego

- 1) przy ocenianiu ucznia przewlekle chorego należy przede wszystkim dostosować formy sprawdzania wiedzy do jego aktualnego stanu zdrowia;
- 2) z uwagi na utrudnienia związane z wolniejszym funkcjonowaniem procesów poznawczych dostosować metody sprawdzania wiedzy do możliwości ucznia
- 3) przy wyznaczaniu zadań do oceny należy uwzględnić szybszą męczliwość ucznia;
- 4) należy uwzględnić rodzaj schorzenia, przyjmowane leki, powodujące określone trudności w funkcjonowaniu szkolnym;
- 5) w uzasadnionych przypadkach można przesunąć termin sprawdzianu; np. uczeń źle funkcjonuje w godzinach rannych, pytamy go lub robimy sprawdzian w dniu, gdy lekcja odbywa się później;

10. Ocenianie ucznia niepełnosprawnego ruchowo

- 1) nauczyciel danego przedmiotu ocenia osiągnięcia edukacyjne ucznia niepełnosprawnego w odniesieniu do stopnia realizacji przez niego dostosowanego programu;
- 2) prace pisemne z języka polskiego oceniane są głównie pod kątem poprawności stylistycznej i gramatycznej. Błędy ortograficzne są zaznaczane, ale nie mają zasadniczego wpływu na ocenę;
- 3) prace pisemne z przedmiotów innych niż język polski oceniane są pod kątem zawartych w nich wiadomości i treści. Błędy ortograficzne i gramatyczne oraz językowe nie mają wpływu na ocenę;
- 4) uczeń niepełnosprawny ma prawo odpowiadać ustnie, jeśli wolne tempo pisania uniemożliwia mu płynne realizowanie zadań podczas sprawdzianu czy kartkówki. Wówczas uczeń odpowiada pod koniec lekcji z danego materiału obejmującego sprawdzian lub umawia się z nauczycielem przedmiotu na inny termin;

- 5) podczas kartkówek uczeń niepełnosprawny ma wydłużony czas pisania, dostosowany do jego potrzeb;
- 6) przy ustalaniu oceny z wychowania fizycznego, techniki, plastyki i muzyki w odniesieniu do uczniów niepełnosprawnych należy brać pod uwagę wysiłek wkładany przez ucznia w wywiązywanie się z obowiązków wynikających ze specyfiki tych zajęć;
- 7) uwzględnić możliwość wyrównywania braków po okresie absencji, umożliwić uczniowi zaliczanie materiału partiami;
- 8) stosować ułatwienia „techniczne” podczas pisania (dla dzieci z niedowładami spastycznymi rąk, z zaburzeniami motoryki małej, z ruchami mimowolnymi) – np. pisanie na większym formacie, grubszym mazakiem, używanie specjalnych nakładek na ołówki czy długopis;
- 9) gdy trudności w pisaniu są bardzo duże zezwolić na posługiwanie się pomocami (komputerem, klocek literowymi, kartonikami z literami, sylabami, wyrazami) lub na korzystanie z pomocy nauczyciela wspomagającego;
- 10) sprawdzanie wiadomości należy podzielić na mniejsze partie materiału do zaliczenia lub należy zmniejszyć ilość zadań, aby uczeń miał szansę udzielić poprawnych odpowiedzi;
- 11) należy pamiętać, że wypowiedzi ustne mogą być lepszym wskaźnikiem umiejętności niż prace pisemne.

11. Ocenianie ucznia z autyzmem lub zespołem Aspergera

- 1) ocena osiągnięć ucznia powinna uwzględniać nie tyle efekt, ile wysiłek włożony w pracę, zaangażowanie;
- 2) przy sprawdzaniu wiedzy wykorzystywać bardziej formę testową niż opisową;
- 3) w razie potrzeby zadać uczniowi dodatkowe pytania;
- 4) wspierać w nabywaniu umiejętności w zakresie „funkcji wykonawczych”, takich jak umiejętności organizacyjne i umiejętności uczenia się;
- 5) oceniać w oparciu o tzw. pozytywne wzmocnienia — pochwały, nagradzanie, pozytywną więź;
- 6) wdrażać i oczekiwać od ucznia przestrzegania zasad panujących w szkole;
- 7) w ocenianiu uwzględnić duży poziom przeżywanego stresu;
- 8) w ocenianiu oddzielać te obszary, w których trudności wynikają z zaburzeń;
- 9) dostosować zadawane prace do możliwości ucznia;

10) nie karać dziecka, gdy jest nieprzygotowane do lekcji, bo nie miało zapisanych wszystkich niezbędnych informacji, w takiej sytuacji należy umożliwić oddanie pracy lub zaliczenie w dodatkowym terminie;

11) z uwagi na wolne tempo pracy wydłużyć czas sprawdzianów lub zmniejszyć ilość zadań.

12. Ocenianie ucznia szczególnie uzdolnionego

1) pracując z uczniem zdolnym należy systematycznie i na bieżąco monitorować wzrost jego umiejętności;

2) podstawowym kryterium oceny z języka obcego powinno być osiągnięcie przez ucznia efektu komunikacyjnego zgodnego z jego intencją i sytuacją;

3) do kontroli wyników nauczania należy stosować gotowe materiały testujące, jak też testy samodzielnie opracowane przez nauczyciela. Dzięki temu nauczyciel może oszacować wyniki stosowanych strategii, a uczeń otrzymuje informację o swoich mocnych i słabych stronach;

4) ocena powinna być połączona ze słownym omówieniem przez nauczyciela osiągniętego przez ucznia poziomu umiejętności;

5) oceniając ucznia należy uwzględnić jego udział w konkursach przedmiotowych, olimpiadach, zawodach sportowych na terenie szkoły i poza nią;

6) nagradzać ucznia oceną z wiadomości wykraczających poza podstawę programową i wiedzę nabywaną w szkole.

13. Ocenianie ucznia niedostosowanego społecznie lub zagrożonego niedostosowaniem

1) nauczyciele przedmiotów starają się w miarę możliwości zauważać i doceniać „plusem” lub pochwałą słowną każdorazowy przejaw aktywności;

2) należy oceniać zaangażowanie i wkład pracy ucznia w lekcję;

3) pozytywnie oceniać zachowania prospołeczne;

4) przy ocenie odpowiedzi ustnej śledzić tok rozumowania ucznia i umożliwić poprawę błędów;

5) angażować ucznia w pracę w grupach i pozytywnie oceniać jego współpracę z innymi uczniami i wywiązywanie się z powierzonych mu zadań;

6) w celu zmotywowania ucznia odpytywać z mniejszych partii materiału;

7) umożliwić uczniowi wyrównanie braków programowych.

14. Ocenianie ucznia z sytuacją kryzysową lub traumą

1) odpytywać ucznia z mniejszych partii materiału, po wcześniejszym wskazaniu jego zakresu;

- 2) w szczególnych sytuacjach umożliwić odpowiadanie, pisanie sprawdzianów i kartkówkę w innym terminie;
- 3) oceniać w oparciu o tzw. pozytywne wzmocnienia — pochwały, nagradzanie, pozytywną więź;
- 4) w ocenianiu uwzględnić duży poziom przeżywanego stresu; szybszą męczliwość, brak koncentracji lub przyjmowane leki;
- 5) umożliwić uczniowi wyrównanie braków związanych z wystąpieniem sytuacji kryzysowej;
- 6) przy ocenianiu ucznia dotkniętego traumą należy przede wszystkim dostosować formy sprawdzania wiedzy do jego aktualnych możliwości psychofizycznych.

15. Ocenianie ucznia z niepowodzeniami edukacyjnymi

- 1) umożliwić uczniowi wyrównanie braków programowych;
- 2) odpytywać z małych partii materiału;
- 3) uwzględniając trudności dziecka zadawać mniejszą ilość zadań domowych i o prostszej formie, za to regularnie je sprawdzać;
- 4) sprawdziany konstruować tak aby uczeń wiedział, na jaką ocenę są poszczególne zadania;
- 5) umożliwić uczniowi zdobywanie dodatkowych ocen (referaty, dodatkowe zadania, projekty itp.);
- 6) jeśli to możliwe zezwolić uczniowi na zdawanie wybranych partii materiału;
- 7) należy stosować ocenę opisową, w której zaznacza się nawet drobne postępy ucznia oraz rodzaj błędów i sposób ich poprawy;
- 8) ocena osiągnięć ucznia powinna uwzględniać nie tylko efekty, ale wysiłek włożony w pracę, zaangażowanie i drobne postępy;
- 9) częściej sprawdzać zeszyty szkolne ucznia, ustalić sposób poprawy błędów, czuwać nad wnikliwą ich poprawą, oceniać poprawność i sposób wykonania prac;
- 10) w ocenie pracy ucznia wskazanie jest uwzględnienie poprawności toku rozumowania, a nie tylko prawidłowości wyniku końcowego.

16. Ocenianie ucznia z zaniedbań środowiskowych związanych z sytuacją bytową ucznia i jego rodziny

- 1) w codziennej pracy należy wspierać ucznia w jego wysiłkach oraz nagradzać za różnego rodzaju formy aktywności, szczególnie samodzielnej i związanej z tematem lekcji;

- 2) czynnikami, które podlegają ocenie jest wkład pracy i motywacja; w indywidualnych przypadkach wskazane jest naprowadzenie ucznia na właściwy tor myślowy, szczególnie u uczniów mających trudności z uogólnianiem i samodzielną pracą;
- 3) w celu motywowania ucznia umożliwić zdobywanie ocen za dodatkowe zadania;
- 4) nagradzać każdy przejaw aktywności ucznia podczas lekcji;
- 5) uwzględniając trudności dziecka zadawać mniejszą ilość zadań domowych i o prostszej formie, za to regularnie je sprawdzać;
- 6) z uwagi na trudne warunki bytowe dziecka nie oceniać negatywnie za brak podręczników i ćwiczeń – udostępnić uczniowi ich ksero aktualnie przerabianych treści;
- 7) odpytywać częściej, ale z mniejszych partii materiału, zaznaczając jednocześnie uczniowi jego zakres.

17. Ocenianie ucznia z trudnościami adaptacyjnymi związanymi z różnicami kulturowymi lub ze zmianą środowiska edukacyjnego, w tym związanych z wcześniejszym kształceniem za granicą

- 1) przy ocenianiu ucznia należy uwzględnić różnice programowe oraz możliwość występowania braków, należy, zatem umożliwić uczniowi stopniowe zaliczanie materiału;
- 2) stosować jasno i prosto sformułowane polecenia;
- 3) odpytywać ustnie i pisemnie z mniejszych partii materiału;
- 4) zawsze należy się upewnić czy uczeń rozumie polecenie;
- 5) umożliwić uczniowi zdobycia ocen za dodatkowe prace;
- 6) przy ocenianiu prac uczniów kształcących się wcześniej zagranicą nie uwzględniać błędów gramatycznych, pisowni oraz wynikających z małego zasobu słownictwa;
- 7) ocena osiągnięć ucznia powinna uwzględniać nie tylko efekty, ale wysiłek włożony w pracę, zaangażowanie i drobne postępy.